

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 4.7.2001
KOM(2001) 369 endelig

2000/0186 (COD)

Ændret forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

**om adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende
faciliteter**

(forelagt af Kommissionen
i henhold til EF-traktatens artikel 250, stk. 2)

BEGRUNDELSE

A) Principper

1. Forslaget til et direktiv om adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet (KOM(00)384 endelig udg. af 12 juli 2000) harmoniserer, den måde, hvorpå medlemsstaterne regulerer markedet for leverandører af kommunikationsnet og -tjenester i Fællesskabet.

Direktivet indeholder grundlæggende regler, som er teknologisk neutrale, men som kan anvendes på specifikke produkter eller tjenester i bestemte geografiske områder for at løse konkrete markedsmæssige problemer mellem netadgangs- og samtrafikudbydere. Direktivet forbedrer markedsaktørernes retssikkerhed ved at opstille klare kriterier for deres rettigheder og forpligtelser (artikel 3 og 4) og for myndighedernes indgriben (artikel 5). Det fastlægger klare begrænsninger for, hvilke forpligtelser i forbindelse med netadgang og samtrafik der kan fastlægges i forskellige sammenhænge, men er samtidig også så fleksibelt, at det giver tilsynsmyndighederne mulighed for at håndtere nye markedsmæssige problemer, der hindrer den frie konkurrence, med den fornødne effektivitet.

På digital-tv-området bygger direktivet på den strategi, der er fastlagt i direktiv 95/47/EF om tv-standarder, og viderefører kravet om tilrådighedsstillelse af adgangsstyring på ensartede, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår (artikel 6). Eftersom der imidlertid er bred enighed om, at der skal tages højde for den nyeste teknologi i forbindelse med gateways til digital-tv, åbnes der i det nye direktiv mulighed for, at forpligtelserne om betingede adgangssystemer til nye teknologiske og markedsmæssige udviklinger f.eks. hvad angår adgang til elektroniske programoversigter (electronic programme guides, EPG) og programmeringsgrænseflader for applikationer (application programming interfaces, API) kan vedtages gennem udvalgsprocedurer.

2. Det Økonomiske og Sociale Udvalg afgav udtalelse den 24. januar 2001.
3. Regionsudvalget meddelte ved brev af 16.02.2001 Rådet og Europa-Parlamentet, at det ikke ville afgive udtalelse om emnet.
4. Europa-Parlamentet vedtog sin betænkning og ændringsforslag til direktivforslaget den 1. marts 2001 efter førstebehandlingen. Samtidig redegjorde Kommissionen for sin holdning til ændringsforslagene, som følger:

ændringsforslag, der accepteres fuldt ud: 7, 8, 15, 21, 29, 41, 44, og 48;

ændringsforslag, der accepteres delvist eller i princippet: 1, 6, 9, 12, 16, 17, 18, 19, 23, 24, 26, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 37, 38, 42, 43, 45 og 47;

ændringsforslag, der ikke kan accepteres: 2, 3, 4, 5, 10, 11, 13, 14, 22, 25, 27, 35, 39, 40, 50 og 51.

Under hensyntagen hertil fremsætter Kommissionen et ændret forslag i henhold til EF-traktatens artikel 250, stk. 2.

B) Forklaring på de vigtigste ændringer

1. Ændringsforslag, der er indarbejdet i det ændrede forslag

Ændringsforslag, der klargør virksomheders juridiske rettigheder og forpligtelser

Europa-Parlamentet har stillet forslag i ændringsforslag 6, 7, 8, og i dele af ændringsforslag 12, 17, 23, 24, og 48, som forbedrer de tekniske bestemmelser og yderligere klargør virksomheders rettigheder og forpligtelser hvad angår netadgang og samtrafik. Alle de forslag, der forbedrer retssikkerheden for markedsoperatørerne under forhandlinger om netadgang og samtrafik, er indarbejdet i det ændrede forslag.

Ændringsforslag, der fastlægger nærmere kriterier for tilsynsmyndighedernes indgriben

Andre forslag, der er indeholdt i ændringsforslag 15, 18, 21, 29, 31, 32, 33, 35, 41, 42, 44, 45, 48, og i dele af ændringsforslag 1, 26, 28, 30, 34, 37, 38, 43 og 47, indeholder flere kriterier for, hvornår de nationale tilsynsmyndigheder kan begrunde deres indgriben, fastsættelse af forpligtelser eller disses tilbagetrækning når der igen er et konkurrencepræget marked. Det ændrede forslag inkorporerer også alle forslag, der forbedrer markedssikkerheden.

2. De vigtigste ændringsforslag, som ikke accepteredes

Ændringsforslag, der ikke kunne accepteres fordi de overregulerer markedet

En række vigtige ændringsforslag (13 og 17 om indførelse af generiske netadgangsforpligtelser og ændringsforslag 39 og 40 om løbende indførelse af forpligtelser, der gør opkaldsterminering og roamingpriser omkostningsbestemte) som risikerer at overregulere markedsoperatørerne. Ændringsforslagene kan ikke accepteres, fordi de modsiger direktivets principper og procedurer om at lovgivningsforpligtelser skal være berettigede efter markedsanalyseproceduren, afstemte efter problemet på det pågældende marked og at forpligtelserne skal lempes, når markedet igen bliver konkurrencepræget.

Ændringsforslag, som udvider rammebestemmelserne om adgangsstyring og tilhørende faciliteter

Europa-Parlamentet har også stillet vigtige ændringsforslag 22 og 51 om omgående at udvide de nuværende regler om adgangsstyring for digitale tv-tjenester til også at omfatte tilhørende faciliteter som f.eks. elektroniske programoversigter, programmeringsgrænseflader for applikationer og andre faciliteter, der hører sammen med interaktive digital-tv-tjenester. Ændringsforslag 50 åbner faktisk mulighed for en fælles grænseflade og for at ejere af patenter på krypteringssystemer kan tildeles licenser i form af udskiftelige godkendelsesmoduler, som der er adgang til gennem den fælles grænseflade.

Ændringerne forudsætter indførelsen af væsentlige lovkrav, der vil påvirke den aktuelle udvikling inden for markedet for digital-tv. Kommissionen mener følgelig, at det er bedst at håndtere den hurtige udvikling inden for sektoren gennem udvalgsproceduren, som foreslås i direktivet, med passende høring af markedsoperatører og Kommunikationsudvalget og information til de relevante Parlamentsudvalg, inden lovmæssige tilpasninger indføres.

Ændret forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

om adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 95,

under henvisning til forslag fra Kommissionen¹,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg²,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget³,

i henhold til fremgangsmåden i traktatens artikel 251⁴, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Direktivet [../EF om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester]⁵ indeholder målsætningerne for et regelsæt, der omfatter elektroniske kommunikationsnet og -tjenester i EU, herunder faste og mobile telenet, kabel-tv-net, jordbaserede sendenet, satellitnet og internetbaserede net til fremføring af tale, telefax, data eller billeder. Det drejer sig om net, som medlemsstaterne har godkendt i henhold til direktivet [../EF om tilladelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester]⁶ eller under tidligere retsakter. Bestemmelserne om netadgang og samtrafik i nærværende direktiv finder anvendelse på de net, der bruges til kommercielt udbud af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester eller til transmission af radio- og tv-signaler. Direktivet omfatter adgangs- og samtrafikordninger mellem tjenesteudbydere; det gælder ikke for net, der udelukkende anvendes til udbud af kommunikationstjenester til en bestemt slutbruger eller til en lukket brugergruppe, og omfatter heller ikke netadgang for slutbrugere eller andre parter, der ikke leverer offentligt tilgængelige tjenester.
- (2) Begrebet "adgang" defineres vidt forskelligt, og der er derfor behov for en præcis definition af, hvordan begrebet bruges i dette direktiv, uden at det berører dets anvendelse i forbindelse med andre af Fællesskabets bestemmelser. Det ligger i

¹ EFT C **365 af 19.12.2000, s. 215.**

² EFT C **123 af 25.4.2001, s. 50.**

³ EFT C (**Ved brev af 16.02.2001 har Regionsudvalget oplyst, at det ikke afgiver udtalelse om dette direktiv.**)

⁴ EFT C

⁵ EFT L

⁶ EFT L

begrebet "operatør", at der er tale om kontrol over det omhandlede net eller de omhandlede faciliteter, men ikke nødvendigvis ejerskab; en netoperatør kan eje det underliggende net eller de underliggende faciliteter eller leje nogle af dem eller dem alle.

- (3) Direktiv 95/47/EF om standarder for transmission af tv-signaler⁷ indeholder ikke noget krav om, at der anvendes bestemte digital-tv-transmissionssystemer eller -tjenester, og markedsaktørerne har derfor kunnet udvikle passende systemer på eget initiativ. De europæiske markedsaktører har gennem Den Europæiske Gruppe vedrørende Digital Tv-transmission udviklet en vifte af tv-transmissionssystemer, der er taget i brug af tv-selskaber over hele verden. Disse transmissionssystemer er blevet standardiseret af Det Europæiske Institut for Telestandarder (ETSI) og har fået status som rekommandationer fra Den Internationale Telekommunikationsunion (ITU). Med hensyn til "digital tv-tjeneste i bredskærmsformat" udgør 16:9-formatet referenceformatet for bredformat-tv-tjenester og -programmer, og dette format er nu indført i medlemsstaterne i medfør af Rådets afgørelse nr. 93/424/EØF af 22. juli 1993 om en handlingsplan for indførelse af avancerede tv-tjenester i Europa⁸.
- (4) På et marked med fri og åben konkurrence bør der ikke være begrænsninger, der hindrer virksomheder i at forhandle sig frem til indbyrdes netadgangs- og samtrafikaftaler, navnlig hvad angår tværnationale aftaler, i overensstemmelse med traktatens konkurrenceregler. **For at gennemføre et reelt, tværeuropæisk marked med øget effektivitet, effektiv konkurrence, flere og bedre tjenester og lavere forbrugerpriser, skal den virksomhed, der anmodes om netadgang eller samtrafik indgå i og føre kommercielle forhandlinger i god tro.** På markeder, hvor der også fremover vil være stor forskel på virksomhedernes forhandlingsposition, og hvor visse virksomheder er afhængige af en infrastruktur, der udbydes af andre selskaber, for at kunne fremføre deres tjenester, vil det være hensigtsmæssigt, at der på forhånd opstilles en række grundlæggende regler, som sikrer, at markedet fungerer effektivt. De nationale tilsynsmyndigheder bør gives mulighed for at sikre den fornødne netadgang, samtrafik og interoperabilitet mellem tjenester til gavn for slutbrugerne, når det ikke lykkes at nå til enighed om en handelsaftale. Det vil f.eks. kunne forekomme, hvis netoperatører uden rimelig grund begrænser slutbrugernes muligheder for at tilslutte sig internetportaler og -tjenester. De nationale tilsynsmyndigheder bør udelukkende anvende forhåndsregler på områder, hvor de samme resultater ikke ville kunne opnås lige så hurtigt ved hjælp af reglerne i konkurrencelovgivningen, efter at situationen er opstået.
- (5) Nationale love eller administrative forskrifter, der knytter betingelser og vilkår for netadgang eller samtrafik sammen med aktiviteterne hos den part, der anmoder om samtrafik, nærmere betegnet omfanget af den pågældendes investeringer i netinfrastruktur, i stedet for at knytte dem til de leverede samtrafik- eller netadgangstjenester, kan resultere i konkurrenceforvridning, hvilket er i strid med konkurrencelovgivningen. De nationale tilsynsmyndigheder skal under alle omstændigheder tage hensyn til den retspraksis, der er fastlagt af De Europæiske Fællesskabers Domstol, og undlade at godkende prisordninger eller priser, der strider mod traktatens artikel 81, stk. 1, eller artikel 82.

⁷ EFT L 281 af 23.11.1995, s.51.

⁸ EFT L 196 af 5.8.1993, s. 48.

- (6) Alle telenetoperatører kontrollerer adgangen til deres egne kunder, der identificeres ved hjælp af numre eller adresser i en offentliggjort nummer- eller adresseoversigt. Andre netoperatører skal kunne udbyde samtrafik til disse kunder og har således brug for at kunne kobles sammen enten direkte eller indirekte. De nuværende rettigheder og pligter i forbindelse med indgåelse af samtrafikaftaler bør derfor opretholdes. Det vil også være hensigtsmæssigt at bevare de forpligtelser, der tidligere er fastlagt i direktiv 95/47/EF, ifølge hvilken alle elektroniske kommunikationsnet, der benyttes til distribution af digitale tv-tjenester, skal kunne distribuere bredskærms-tv-tjenester og -programmer, således at brugerne kan modtage disse programmer i det format, de sendes i.
- (7) **Konkurrencereglerne kan ikke i sig selv sikre den kulturelle mangfoldighed og mediepluralisme inden for digital tv.** Direktiv 95/47/EF indeholder de første lovrammer for den nyopståede digital-tv-industri, og disse rammer bør bevares, navnlig hvad angår kravet om udbud af adgangsstyring på ensartede, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår **for at sikre, at der er adgang til en bred vifte af programmer og tjenester.** Den teknologiske og markedsmæssige udvikling kræver, at disse krav tages op til fornyet overvejelse med jævne mellemrum for bl.a. at afgøre, om der er grundlag for at udvide dem, så de også omfatter nye gateways, som f.eks. elektroniske programoversigter (EPG) og programmeringsgrænseflader for applikationer (API), til gavn for de europæiske borgere.
- (8) For at sikre sammenhængen med eksisterende ordninger og undgå huller i lovgivningen er det nødvendigt at sikre, at de forpligtelser vedrørende netadgang og samtrafik, der er indeholdt i artikel 4, 6, 7, 8, 11, 12 og 14 i direktiv 97/33/EF af 30. juni 1997 om samtrafik på teleområdet med henblik på at sikre forsyningspligtydelser og interoperabilitet ved anvendelse af ONP-principperne⁹, ændret ved direktiv 98/61/EF¹⁰, de forpligtelser vedrørende særlige nettilslutninger, der er indeholdt i artikel 16 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/10/EF af 26. februar 1998 om ONP-vilkår for taletelefonitjenester og om udbud af forsyningspligtydelser på teleområdet under konkurrenceforhold¹¹ og de forpligtelser vedrørende udbud af transmissionskapacitet på faste kredsløb, der er fastlagt i Rådets direktiv 92/44/EF af 5. juni 1992 om etablering af ONP-vilkår for faste kredsløb¹², senest ændret ved Kommissionens beslutning nr. 98/80/EF¹³ i første omgang indarbejdes i de nye rammebestemmelser, men at de revurderes hurtigst muligt på baggrund af gældende markedsvilkår. En sådan revurdering bør også omfatte de organisationer, der er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning **(EF) nr. 2887/2000 af 18. december 2000** om adgang til abonnentnettet¹⁴. Revurderingen bør foretages ud fra en økonomisk markedsanalyse baseret på de metoder, der er fastlagt i konkurrencelovgivningen. Målet er at begrænse de sektorspecifikke forhåndsregler, efterhånden som konkurrencen spredes til hele markedet. Der tages imidlertid også højde for i denne procedure, at der kan opstå nye flaskehalse som følge af den teknologiske udvikling, hvilket kan skabe behov for forhåndsregler, f.eks. inden for bredbåndsnet. Konkurrencen vil ikke nødvendigvis udvikle sig lige hurtigt i alle markedssegmenter eller i alle medlemsstater, og de nationale tilsynsmyndigheder skal

⁹ EFT L 199 af 26.7.1997, s. 32.

¹⁰ EFT L 268 af 3.10.1998, s. 37.

¹¹ EFT L 101 af 1.4.1998, s. 24.

¹² EFT L 165 af 19.6.1992, s. 27.

¹³ EFT L 14 af 20.1.1998, s. 27.

¹⁴ EFT L **336, 30.12.2000, s. 4.**

kunne lempe forskriftsmæssige forpligtelser på de markeder, hvor konkurrencen i sig selv gør det muligt at opnå de ønskede resultater. For at sikre, at markedsaktører, der befinder sig i samme situation, behandles ens i alle medlemsstater, skal Kommissionen kunne sikre, at bestemmelserne i dette direktiv anvendes ensartet. Fællesskabet og dets medlemsstater har påtaget sig en række forpligtelser med hensyn til samtrafik mellem telenet i forbindelse med WTO-aftalen om basistelekommunikation og er nødt til at overholde disse forpligtelser.

- (9) Der er i direktiv 97/33/EF fastlagt en række forpligtelser for virksomheder, der har en stærk markedsposition, heriblandt krav om gennemskuelig, ikke-diskriminering, regnskabsmæssig adskillelse, netadgang og priskontrol, herunder omkostningsægthed. Det bør fortsat være muligt at anvende disse forpligtelser, men de bør også for at undgå unødigt tunge regler opstilles som en samling maksimumsforpligtelser, der kan pålægges virksomhederne; det kan undtagelsesvis for at opfylde internationale forpligtelser eller overholde Fællesskabets regler være hensigtsmæssigt at indføre forpligtelser i forbindelse med netadgang eller samtrafik for samtlige markedsaktører, som det på nuværende tidspunkt er tilfældet med adgangsstyringssystemer for digitale tv-tjenester. Forhåndsregler vil under alle omstændigheder kun være berettiget, såfremt de midler, der følger af konkurrencelovgivningen, ikke giver mulighed for at opnå de ønskede resultater lige så hurtigt.
- (10) Gennemskelige betingelser og vilkår for netadgang og samtrafik, herunder priser, gør det lettere at indgå aftaler, undgå uoverensstemmelser og styrke markedsaktørernes tillid til, at en tjeneste ikke udbydes på diskriminerende vilkår; åbne og gennemskelige tekniske grænseflader kan være særlig vigtige for at sikre driftskompatibilitet.
- (11) Princippet om ikke-diskriminering hindrer, at virksomheder med en stærk markedsposition giver anledning til konkurrenceforvridning, navnlig når der er tale om vertikalt integrerede virksomheder, der udbyder tjenester til konkurrenter, som de konkurrerer med på de markeder, de pågældende net ligger til grund for.
- (12) Regnskabsmæssig adskillelse gør det muligt at klarlægge interne prisoverførsler og giver de nationale tilsynsmyndigheder mulighed for at kontrollere, om eventuelle krav om ikke-diskriminering er opfyldt. Kommissionen har i den forbindelse fremsat henstilling 98/322/EF af 8. april 1998 om samtrafik på et liberaliseret telemarked (Del 2 – Opsplitning af regnskaber og omkostningsberegning)¹⁵.
- (13) Obligatorisk adgang til netinfrastruktur kan begrundes ud fra behovet for at styrke konkurrencen, men de nationale tilsynsmyndigheder er nødt til at afveje infrastrukturejernes ret til at udnytte deres infrastrukturer til egne formål mod andre tjenesteudbyderes ret til at få adgang til faciliteter, der er væsentlige for, at de kan udbyde konkurrerende tjenester; kravet om fri netadgang, som øger konkurrencen på kort sigt, bør ikke resultere i, at konkurrenterne mister deres incitament til at investere i alternative faciliteter, der kan styrke konkurrencen på længere sigt. Kommissionen har udsendt en meddelelse om anvendelsen af konkurrenceregler på aftaler om netadgang i telesektoren¹⁶, som omhandler disse spørgsmål.

¹⁵ EFT L 141 af 13.5.1998, s. 6.

¹⁶ EFT C 265 af 22.8.1998, s. 2.

- (14) Det kan være nødvendigt at kontrollere priserne, såfremt en analyse af et bestemt marked viser, at konkurrencen er utilstrækkelig. Reguleringen kan være forholdsvis beskedent, som f.eks. kravet om rimelige priser for operatørvalg, jf. direktiv 97/33/EF, eller betydeligt tungere, som f.eks. kravet om, at priserne skal være omkostningsægte for at de kan dokumenteres tilstrækkeligt, når konkurrencen ikke er stærk nok til at hindre overpriser. Navnlig operatører med en stærk markedsposition vil kunne presse priserne, således at forskellen mellem deres detailpriser og de samtrafikpriser, der skal betales af konkurrenter, der udbyder lignende detailtjenester, bliver for lille til at skabe bæredygtig konkurrence. Kommissionen har i sin henstilling 98/195/EF af 8. januar 1998 om samtrafik på et liberaliseret telemarked (Del 1 - Samtrafiktakster)¹⁷ anbefalet, at samtrafiktaksterne i EU fastlægges ud fra de langsigtede gennemsnitlige differensomkostninger med henblik på at fremme effektiv og bæredygtig konkurrence.
- (15) Medlemsstaterne sikrer ved at informere herom, at markedsaktørerne og potentielle nye aktører på markedet har kendskab til deres rettigheder og pligter og ved, hvor de kan få nærmere oplysninger herom. Når oplysningerne offentliggøres i EF-Tidende, kan de berørte parter i andre medlemsstater finde de oplysninger, de har brug for.
- (16) For at afgøre, hvorvidt Fællesskabets regler anvendes korrekt, skal Kommissionen vide, hvilke virksomheder der er udpeget som havende en stærk markedsposition, og hvilke forpligtelser de nationale tilsynsmyndigheder har pålagt markedsaktørerne; det er derfor nødvendigt, at medlemsstaterne ud over at offentliggøre oplysningerne også sender dem til Kommissionen.
- (17) Som følge af den hastige teknologiske og markeds-mæssige udvikling vil det være hensigtsmæssigt at tage gennemførelsen af dette direktiv op til fornyet overvejelse inden for tre år efter dets ikrafttræden for at undersøge, om det er lykkedes at virkeliggøre målsætningerne heri.
- (18) Eftersom foranstaltningerne til gennemførelse af dette direktiv er generelle foranstaltninger som omhandlet i artikel 2 i Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen¹⁸, bør de vedtages efter forskriftsproceduren, jf. afgørelsens artikel 5 –

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Kapitel I

Anvendelsesområde, formål og definitioner

Artikel 1

Anvendelsesområde og formål

1. Inden for rammerne af direktivet [om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester] fastlægges der i nærværende direktiv harmoniserede regler for, hvordan medlemsstaterne kan regulere adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter. Formålet er med

¹⁷ EFT L 73 af 12.3.1998, s. 42.

¹⁸ EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23.

udgangspunkt i principperne for det indre marked at opstille et regelsæt, der omfatter markedet for leverandører af net og tjenester, med henblik på at skabe bæredygtig konkurrence, interoperabilitet mellem tjenester og fordele for forbrugerne.

2. Direktivet fastlægger rettigheder og pligter for virksomheder, der ejer eller driver offentlige kommunikationsnet og tilhørende faciliteter, og for virksomheder, der anmoder om samtrafik og/eller adgang til sådanne net eller tilhørende faciliteter. Der opstilles målsætninger for de nationale tilsynsmyndigheder med hensyn til netadgang og samtrafik og fastsættes procedurer, der sikrer, at de forpligtelser, der fastlægges af de nationale tilsynsmyndigheder, revurderes og om nødvendigt trækkes tilbage, så snart de tilsigtede mål er nået.

Artikel 2 *Definitioner*

Definitionerne i direktiv [om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester] finder anvendelse, hvor det er relevant.

Følgende definitioner anvendes også:

- (a) "adgang": tilrådighedsstillelse af faciliteter og/eller tjenester for en anden virksomhed på nærmere fastsatte vilkår og på eksklusivt eller ikke-eksklusivt grundlag med henblik på udbud af elektroniske kommunikationstjenester. Adgang omfatter bl.a. adgang til netelementer og tilhørende faciliteter og tjenester, der indebærer såvel fast som trådløs tilslutning af udstyr, **herunder navnlig adgang til abonnentnet og de nødvendige faciliteter og tjenester med henblik på udbud af tjenester via abonnentnet**; adgang til fysisk infrastruktur, herunder bygninger, ledninger og master, adgang til softwaresystemer, herunder driftsstøttesystemer, adgang til nummerkonvertering eller systemer, der tilbyder tilsvarende funktioner, adgang til **fast- og mobilnet**, navnlig med henblik på **national og international** roaming, og adgang til adgangsstyringssystemer i forbindelse med digitale tv-tjenester **og til elektroniske programoversigter**. Samtrafik er en særlig form for adgang, der etableres mellem offentlige netoperatører. Adgang omfatter i dette direktiv ikke tilslutning af slutbrugere
- (b) "samtrafik": fysisk og logisk sammenkobling af offentlige elektroniske kommunikationsnet, som bruges af den samme eller af en anden virksomhed med henblik på at give brugere **af en virksomheds net** mulighed for at kommunikere indbyrdes eller med brugere **af en anden virksomheds net** eller få adgang til andre virksomheders tjenester. Tjenester kan udbydes af de berørte parter eller af andre parter, som har adgang til nettet
- (c) "operatør": en virksomhed, der udbyder, driver eller kontrollerer et offentligt tilgængeligt elektronisk kommunikationsnet, også kaldet en "netoperatør", eller en tilhørende facilitet, som f.eks. et adgangsstyringssystem, hvorved den kan begrænse eller forbyde tjenesteudbydere adgang til slutbrugeren eller kontrollere slutbrugers tjenesteudbud
- (d) "digital tv-tjeneste i bredskærmsformat": en tv-tjeneste, der helt eller delvis består af programmer, der produceres og redigeres med henblik på at blive vist i fuld

bredbåndsformat ved brug af anamorf ekspansion. 16:9-formatet er referenceformatet for bredskærms-tv-tjenester

- (e) "slutbruger": en bruger, der ikke udbyder offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.
- (f) 'abonnentledning' er det kredsløb, der forbinder nettermineringspunktet hos en abonnent med lokalcentralens hovedfordeler eller en tilsvarende facilitet i et offentligt fast telefonnet.**

Kapitel II

Generelle bestemmelser om regulering af netadgang og samtrafik

Artikel 3

Generelle bestemmelser for netadgang og samtrafik

1. Medlemsstaterne sikrer, at der ikke findes begrænsninger, som forhindrer virksomheder i samme medlemsstat eller i forskellige medlemsstater i indbyrdes at forhandle sig frem til tekniske og kommercielle aftaler om netadgang og/eller samtrafik i overensstemmelse med EF-lovgivningen. Den virksomhed, der anmoder om netadgang eller samtrafik, behøver ikke indhente tilladelse til at drive virksomhed i den medlemsstat, hvor der anmodes om netadgang eller samtrafik, såfremt den ikke udbyder tjenester i denne medlemsstat.
2. Med forbehold af artikel 26 i direktivet [om forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester]¹⁹ undlader medlemsstaterne at opretholde love eller administrative forskrifter, som kræver, at operatører ved tilvejebringelse af netadgang eller samtrafik tilbyder virksomheder forskellige betingelser og vilkår for de samme tjenester, og/eller som opstiller forpligtelser, der ikke er forbundet med de tjenester i forbindelse med netadgang og samtrafik, der rent faktisk leveres.

Artikel 4

Rettigheder og pligter for udbydere af elektroniske kommunikationsnet

1. Alle virksomheder, **som inden for rammerne af en generel tilladelse i henhold til direktiv EF/./. [om tilladelse for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester]** og som driver elektroniske kommunikationsnet til udbud af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, har ret og, hvis andre virksomheder med en tilsvarende tilladelse **i en anden medlemsstat** anmoder derom, også pligt til indbyrdes at forhandle sig frem til aftaler om samtrafik med henblik på at udbyde de pågældende tjenester, så det sikres, at disse tjenester kan udbydes i hele Fællesskabet, og at de er driftskompatible.

Operatører skal tilbyde netadgang og samtrafik på vilkår, der stemmer overens med de nationale tilsynsmyndigheders relevante afgørelser i henhold til artikel 5-8

¹⁹ EFT L

2. Elektroniske kommunikationsnet, der anvendes til fremføring af digitale tv-tjenester, skal kunne anvendes til fremføring af tv-tjenester og -programmer i bredskærmsformat. Netoperatører, der modtager og videresender bredskærms-tv-tjenester og -programmer, skal bevare dette bredskærmsformat.
3. Med forbehold af artikel 11 i direktivet [om tilladelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester] sikrer de nationale tilsynsmyndigheder, at virksomheder, der har brug for oplysninger fra en anden virksomhed under forhandlingerne om adgangs- eller samtrafikaftaler, udelukkende anvender disse oplysninger til det formål, hvortil de er givet, og til enhver tid respekterer, at de oplysninger, der fremføres eller oplagres, skal behandles fortroligt. Oplysningerne må ikke videregives til anden side, og navnlig ikke til andre afdelinger, datterselskaber eller partnere, som herved kunne opnå en konkurrencemæssig fordel.

Medlemsstaterne giver de nationale tilsynsmyndigheder beføjelse til at pålægge sanktioner.

Artikel 5

De nationale tilsynsmyndigheders beføjelser og ansvar i forbindelse med netadgang og samtrafik

1. De nationale tilsynsmyndigheder skal med henblik på at virkeliggøre målsætningerne i artikel 7 i direktivet [om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester] **træffe alle rimelige foranstaltninger til at sikre nettenes integritet,** anspore til og sørge for, at der etableres den fornødne netadgang og samtrafik, at der sikres interoperabilitet mellem tjenesterne **og end-to-end konnektivitet for tjenester, der er anmeldt som forsyningspligt,** samt varetage deres ansvar med henblik på at fremme effektiviteten, skabe bæredygtig konkurrence og skabe flest mulig fordele for brugerne.
2. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder gives beføjelse til at pålægge **operatører af adgangsstyringssystemer,** de forpligtelser, der er beskrevet i artikel 6 og pålægge operatører, der er anmeldt som havende en stærk markedspostion på et bestemt marked, **de forpligtelser, der fastlægges i direktivets artikel 7-13. På et konkurrencepræget marked bør det principielt overlades til de pågældende virksomheder at indgå handelsaftaler om samtrafik mellem og adgang til de forskellige net.** Såfremt virksomhederne ikke er nået frem til en aftale om netadgang og samtrafik, sørger medlemsstaterne for, at den nationale tilsynsmyndighed kan gribe ind på foranledning af en af de implicerede parter eller på eget initiativ med grundlag i de politiske målsætninger og procedurer, der er indeholdt i artikel 6, 7, 13, 14, 15, 16, 17 og 18 i direktivet [om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester].
 - 2a. **Såfremt det som resultat af den analyse, der gennemføres i overensstemmelse med artikel 14 i direktiv [om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester] fastslås, at der er effektiv konkurrence på et bestemt marked, sikrer medlemsstaterne, at de nationale tilsynsmyndigheder trækker alle forudgående forpligtelser tilbage, der er pålagt operatører hvad angår dette marked i henhold til artikel 7-13.**

Kapitel III

Forpligtelser for operatører samt markedsvurderingsprocedurer

Artikel 6

Adgangsstyringsystemer og tilhørende faciliteter

1. Medlemsstaterne sikrer, at betingelserne i bilag I, del **I**, finder anvendelse på adgangsstyring for digitale tv-tjenester, som udsendes til seere i Fællesskabet, uanset transmissionsform.
2. **I det omfang, det er nødvendigt som følge af den markedsmæssige og teknologiske udvikling, tager Kommissionen, i samråd med Kommunikationspolitisk Udvalg, skridt til at udvide indholdet af bilag I betingelserne for adgang til andre faciliteter i bilaget, del II, kan ændres efter proceduren i artikel 14 stk. 2, navnlig for at tage hensyn til andre tilknyttede faciliteter som f.eks. dem, der er anført i bilag I, del II, samt nye og kommende tilknyttede faciliteter.**
3. Af hensyn til den markedsmæssige og teknologiske udvikling kan der tages skridt til, at indholdet af bilag **I** ændres efter proceduren i artikel 14, stk. 2.

Artikel 7

Revurdering af tidligere forpligtelser i forbindelse med netadgang og samtrafik

1. Medlemsstaterne viderefører alle forpligtelser for virksomheder, der udbyder offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationsnet i forbindelse med netadgang og samtrafik, der gældende inden nærværende direktivs ikrafttræden, i henhold til artikel 4, 6, 7, 8, 11, 12 og 14 i direktiv 97/33/EF, artikel 16 i direktiv 98/10/EF, artikel 7 og 8 i direktiv 92/44/EF og **afledt af** artikel 3 i forordning **(EF) nr. 2887/2000** om adgang til **parsnoede metalliske abonnentledninger**, indtil disse forpligtelser er blevet revurderet, og der er truffet en afgørelse herom i henhold til stk. 3.
2. De markeder, der er omfattet af forpligtelserne i stk. 1, anføres i den foreløbige beslutning om relevante produkt- og tjenestemarkeder, der offentliggøres af Kommissionen ifølge fremgangsmåden i artikel 14 i direktivet [om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester].
3. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder ved dette direktivs ikrafttræden og herefter løbende foretager markedsanalyser efter fremgangsmåden i artikel 14 i direktivet [om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester] for at afgøre, om disse forpligtelser bør opretholdes, ændres eller trækkes tilbage. Parter, der berøres af, at forpligtelser ændres eller trækkes tilbage, skal underrettes herom i passende tid i forvejen.

Artikel 8
Fastlæggelse, ændring eller ophævelse af forpligtelser

1. Såfremt det som resultat af en markedsanalyse, der er foretaget ifølge artikel 14 i direktivet [om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester], fastslås, at en operatør har en stærk markedsposition på et bestemt marked, fastlægger de nationale tilsynsmyndigheder en eller flere af forpligtelserne i artikel 9 - 13 efter behov for at undgå konkurrenceforvridning. Den eller de forpligtelser, der fastlægges, skal tage udgangspunkt i det konkrete problem.

De nationale tilsynsmyndigheder pålægger ikke forpligtelser i henhold til denne artikel, hvis de finder, at konkurrencen er effektiv. Derfor skal der gennemføres markedsanalyser med regelmæssige mellemrum. Med forbehold af stk. 2 skal forpligtelserne i artikel 9-13 kun pålægges virksomheder, der anses for at have en stærk markedsposition på det pågældende marked.

2. De nationale tilsynsmyndigheder kan, uden at det berører bestemmelserne i artikel 6 pålægge virksomheder, herunder virksomheder, der ikke har en stærk markedsposition, de forpligtelser i forbindelse med samtrafik, der er nævnt i artikel 9 - 13, med henblik på at overholde internationale forpligtelser.

I særlige tilfælde, hvor Kommissionen på forhånd har givet tilladelse hertil, kan de nationale tilsynsmyndigheder pålægge operatører med en stærk markedsposition forpligtelser i forbindelse med netadgang og samtrafik, der ligger ud over de i artikel 9-13 omhandlede, såfremt alle de pågældende forpligtelser er berettigede set i forhold til de målsætninger, der er opstillet i nærværende direktivs artikel 1 samt i artikel 7 i direktivet [om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester], og står i et rimeligt forhold til det tilsigtede mål.

- 2a. Forpligtelser, der pålægges i henhold til denne artikel, skal være baseret på arten af det pågældende problem, de skal være rimelige, og de skal være begrundede ud fra de målsætninger, der er fastsat i artikel 7 i direktivet [om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester]. Forpligtelserne indføres først efter høring i henhold til dette direktivs artikel 6.**

De nationale tilsynsmyndigheder undersøger afgørelsens indvirkning på alle de virksomheder, der findes på markedet, bl.a. ved hjælp af analyser af kvantitative markedsdata, med henblik på at sikre, at den ikke hindrer investeringer og destabiliserer nye operatører, hvilket vil gøre det vanskeligt at bevare stabile konkurrenceforhold.

3. Med hensyn til stk. 2, litra a), underretter de nationale tilsynsmyndigheder Kommissionen om deres **foreløbige** afgørelser om at fastlægge, ændre eller ophæve forpligtelser for markedsaktører ifølge procedurerne i artikel 6, stk. 2-4 i direktivet [om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester].

- 3a. De nationale tilsynsmyndigheder giver operatører, der har samtrafik- og adgangsordninger, et passende varsel og en rimelig periode til at finde alternative tjenesteudbydere eller genforhandle en kommerciel aftale på det nye grundlag, før de ophæver en operatørs forpligtelse.**

Artikel 9
Krav om gennemskuelighed

1. De nationale tilsynsmyndigheder kan i medfør af bestemmelserne i artikel 8 stille krav om gennemskuelighed i forbindelse med samtrafik og/eller netadgang, herunder at virksomheder skal stille bestemte oplysninger, som f.eks. tekniske specifikationer, netkarakteristika **(herunder specifikke oplysninger om eventuelle ændringer i nettene)** betingelser og vilkår for levering og anvendelse samt priser, til rådighed for offentligheden **for så vidt der ikke er tale om fortrolige oplysninger.**
 2. Såfremt en virksomhed er underlagt krav om ikke-diskriminering, kan de nationale tilsynsmyndigheder forlange, at virksomheden offentliggør et referenceudbud, der er tilstrækkelig specifikt og indeholder en beskrivelse af de udbudte tjenester, opgjort efter enkeltkomponenter alt efter markedssituationen, og de hertil knyttede betingelser og vilkår, herunder priser.
 3. De nationale tilsynsmyndigheder kan fastlægge, hvilke specifikke oplysninger der skal stilles til rådighed, hvor detaljerede de skal være, og hvordan de skal offentliggøres.
- 3a. Under hensyntagen til stk. 3, og i tilfælde, hvor en operatør har forpligtelser om ubundet adgang til parsnoede abonnentledninger, sikrer de nationale tilsynsmyndigheder, at der offentliggøres et referencetilbud, som mindst indeholder elementerne i bilag II. Af hensyn til den markedsmæssige og teknologiske udvikling kan der tages skridt til, at indholdet af bilag II ændres efter proceduren i artikel 14, stk. 2.**

Artikel 10
Krav om ikke-diskriminering

1. De nationale tilsynsmyndigheder kan i medfør af bestemmelserne i artikel 8 stille krav om ikke-diskriminering i forbindelse med samtrafik og/eller netadgang.
2. Kravet om ikke-diskriminering skal navnlig sikre, at de pågældende virksomheder under tilsvarende forhold tilbyder andre virksomheder, der udbyder lignende tjenester, samme vilkår, og at de udbyder tjenester og formidler oplysninger til andre på samme vilkår og af samme kvalitet, som gælder for tjenester, der udbydes af dem selv, deres datterselskaber eller partnere.

Artikel 11
Krav om regnskabsmæssig adskillelse

1. De nationale tilsynsmyndigheder kan i medfør af bestemmelserne i artikel 8 kræve, at der føres særskilte regnskaber for bestemte aktiviteter i forbindelse med samtrafik og/eller netadgang.

De nationale tilsynsmyndigheder kan navnlig kræve, at vertikalt integrerede virksomheder giver indsigt i deres engrospriser og interne prisoverførsler, såfremt en markedsanalyse viser, at den pågældende operatør udbyder inputfaciliteter, der er af afgørende betydning for andre tjenesteudbydere, og samtidig konkurrerer med disse på det marked, det pågældende net ligger til grund for.
2. For at kunne kontrollere, om kravet om gennemskuelighed er overholdt, skal de nationale tilsynsmyndigheder kunne forlange, at regnskabsoplysninger, herunder

oplysninger om indtægter modtaget fra tredjemand, stilles til rådighed, såfremt der anmodes herom. **De nationale tilsynsmyndigheder får har beføjelse til at fastsætte hvilket regnskabsformat, disse regnskabsoplysninger skal opbevares i, og til at forlange, at oplysningerne revideres i overensstemmelse med den revisionsstandard, som tilsynsmyndigheden har fastlagt.**

De nationale tilsynsmyndigheder kan under hensyn til national lovgivning og Fællesskabets bestemmelser om fortroligheds af forretningshemmeligheder offentliggøre oplysninger, der kan medvirke til virkeliggørelsen af et frit og konkurrencebaseret marked.

Artikel 12

Forpligtelser i forbindelse med adgang til og anvendelse af specifikke netfaciliteter

1. De nationale tilsynsmyndigheder kan i medfør af bestemmelserne i artikel 8 indføre forpligtelser for operatører i forbindelse med adgang til og anvendelse af specifikke faciliteter og/eller tjenester i tilknytning hertil, bl.a. i tilfælde hvor den nationale tilsynsmyndighed er af den opfattelse, at nægtelse af netadgang **eller urimelige vilkår og betingelser med en tilsvarende virkning** kunne hindre, at der skabes et bæredygtigt konkurrencebaseret marked i detailledet, eller være i modstrid med slutbrugernes interesser.

Operatørerne kan bl.a. pålægges:

- a) pligt til at give tredjemand adgang til specifikke netelementer og/eller -faciliteter
- b) pligt til at opretholde adgang til faciliteter, som der tidligere er givet adgang til
- c) pligt til at tilbyde videresalg af bestemte tjenester
- d) pligt til at tilbyde fri adgang til tekniske grænseflader, protokoller eller andre nøgleteknologier, der er afgørende for tjenesternes driftskompatibilitet
- e) pligt til at tilbyde samhusning eller andre former for fælles brug af faciliteter, herunder fælles brug af ledninger, bygninger eller master
- f) pligt til at udbyde bestemte tjenester, der er nødvendige for at sikre, at tjenesterne er driftskompatible fra punkt til punkt, herunder faciliteter til intelligente net tjenester eller roaming på mobile net
- g) pligt til at tilbyde adgang til driftsstøttesystemer eller ligende softwaresystemer, der er nødvendige for at skabe rimelige konkurrenceforhold på tjenesteområdet
- h) pligt til at sammenkoble net eller netfaciliteter

De nationale tilsynsmyndigheder kan ud over de nævnte forpligtelser stille krav om billighed, rimelighed, hurtighed, gennemskuelse og/eller ikke-diskriminering.

2. Når de **nationale tilsynsmyndigheder overvejer, om de skal fastlægge forpligtelserne i stk. 1, og især, når de vurderer om sådanne forpligtelser er i overensstemmelse med de målsætninger, der er fastsat i artikel 7 i direktiv [om**

fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester], skal de nationale tilsynsmyndigheder navnlig tage hensyn til nedenstående faktorer:

- (a) hvorvidt det i lyset af den igangværende markedsudvikling er teknisk og økonomisk bæredygtigt at bruge eller installere konkurrerende faciliteter, **under hensyntagen til karakteren og typen af de involverede samtrafik- og adgangsordninger**
- (b) hvorvidt det er praktisk muligt at tilbyde den foreslåede adgang i betragtning af den forhåndenværende kapacitet
- (c) hvor store startinvesteringer ejeren af faciliteten skal foretage set i forhold til de risici, der er forbundet hermed
- (d) behovet for at sikre den frie konkurrence på længere sigt
- (e) eventuelle relevante intellektuelle eller industrielle ejendomsrettigheder.

De nationale tilsynsmyndigheder hører de interesserede parter inden de træffer afgørelse om adgangspligtelser. De giver de interesserede parter lejlighed til at give udtryk for deres holdning til ovennævnte faktorer. Ved offentliggørelsen af en afgørelse angiver de nationale tilsynsmyndigheder, hvordan de interesserede parter holdning er blevet behandlet og hvordan der er taget højde herfor.

Artikel 13

Forpligtelser i forbindelse med priskontrol og omkostningsregnskaber

1. De nationale tilsynsmyndigheder kan i medfør af bestemmelserne i artikel 8 indføre priskontrol, herunder stille krav om, at priserne skal være omkostningsægte, og krav om udarbejdelse af omkostningsregnskaber i forbindelse med udbud af bestemte former for samtrafik og/eller netadgang, såfremt en markedsanalyse viser **et eksisterende og varigt markedssvigt, som betyder**, at den pågældende operatør ~~som følge af utilstrækkelig konkurrence~~ kan lægge sine priser på et unaturligt højt niveau **i mere end en kortvarig periode** eller **varigt** presse priserne, **så det forhindrer konkurrence**, til skade for slutbrugerne.

De nationale tilsynsmyndigheders priskontrol må ikke indvirke negativt på konkurrencen på lang sigt eller hindre investeringer i alternative infrastrukturer.

De nationale tilsynsmyndigheder skal tage hensyn til operatørens investeringer og de risici, der er forbundet hermed.

2. De nationale tilsynsmyndigheder sikrer, at de metoder, der kan anvendes til fastlæggelse af priser, sigter mod at fremme effektiviteten og skabe bæredygtig konkurrence og øgede fordele for forbrugerne.
3. I tilfælde hvor en virksomhed har pligt til sikre, at dens priser er omkostningsægte, er det virksomheden selv, der skal bevise, at taksterne er omkostningsbaserede og kun giver en rimelig forrentning af investeringerne. **Til fastlæggelse af omkostningsægte tjenesteudbud kan de nationale myndigheder kræve, at der gennemføres omkostningsberegningemetoder, der er uafhængige af de metoder, virksomheden benytter.** De nationale tilsynsmyndigheder kan anmode en virksomhed om at

fremlægge fuld dokumentation for dens priser og om nødvendigt påbyde, at priserne nedsættes.

4. De nationale tilsynsmyndigheder sørger for, at der, hvis der stilles krav om anvendelse af et omkostningsregnskabssystem til støtte for priskontrollen, stilles en beskrivelse af omkostningsregnskabssystemet, der som et minimum viser de hovedkategorier, omkostningerne er samlet i, og hvordan omkostningerne er fordelt, til rådighed for offentligheden. Det kontrolleres af en kompetent uafhængig instans, at omkostningsregnskabet er udfærdiget efter de fastsatte regler. En gang om året offentliggøres en erklæring om reglerne er blevet overholdt.

Kapitel IV

Proceduremæssige bestemmelser

Artikel 14

Udvalg

1. Kommissionen bistås af Kommunikationspolitisk Udvalg, der er nedsat ved artikel 19 i direktivet [om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester].
2. Når der henvises til nærværende stykke, finder den i artikel 5 i afgørelse 1999/468/EF omhandlede forskriftsprocedure anvendelse i overensstemmelse med samme afgørelses artikel 7 og artikel 8.
3. Det i artikel 5, stk. 6, i afgørelse 1999/468/EF omhandlede tidsrum er på tre måneder.

Artikel 15

Offentliggørelse af og adgang til oplysninger

1. Medlemsstaterne sikrer, at der offentliggøres oplysninger om de særlige forpligtelser, der påhviler virksomhederne i henhold til dette direktiv, med angivelse af det specifikke produkt/den specifikke tjeneste og de geografiske markeder. De sørger for, at ajourførte oplysninger **for så vidt de ikke er fortrolige**, gøres offentligt tilgængelige på en måde, der sikrer, at alle interesserede parter har let adgang til disse oplysninger.
2. Medlemsstaterne sender Kommissionen en kopi af de oplysninger, der offentliggøres. Kommissionen stiller oplysningerne til rådighed i lettilgængelig form og videregiver dem til Kommunikationspolitisk Udvalg og Kommunikationspolitisk Arbejdsgruppe på Højt Plan, hvor det er relevant.

Artikel 16

Underretning af Kommissionen

1. Medlemsstaterne underretter inden den 1. januar 2002 Kommissionen om, hvilke nationale tilsynsmyndigheder der skal varetage de opgaver, der er fastlagt i dette direktiv.

2. De nationale tilsynsmyndigheder underretter Kommissionen om, hvilke virksomheder der i henhold til dette direktiv anses for at have en stærk markedsposition, og hvilke forpligtelser de pålægges i medfør af direktivet. Enhver ændring, der har betydning for, hvilke forpligtelser der påhviler disse virksomheder, eller hvilke virksomheder der er omfattet af dette direktivs bestemmelser, skal straks bringes til Kommissionens kendskab.

Artikel 17
Revurdering

Kommissionen undersøger med jævne mellemrum, hvorledes dette direktiv fungerer, og aflægger rapport til Europa-Parlamentet og Rådet herom, første gang senest tre år efter direktivets ikrafttræden. I denne forbindelse kan Kommissionen anmode om oplysninger fra medlemsstaterne, der omgående stiller sådanne oplysninger til rådighed.

Artikel 18
Gennemførelse i national ret

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv inden den 31. december 2001. De underretter straks Kommissionen herom.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de nationale retsfor skrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv, og til senere ændringer af disse forskrifter.

Artikel 19
Ikrafttræden

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

Artikel 20
Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den

På Europa-Parlamentets vegne

Formand

På Rådets vegne

Formand

BILAG I

Betingelser for adgang til digitale tv-tjenester, der sendes til seere i Fællesskabet

Del I – Bestemmelser for anvendelse af adgangsstyringsystemer i henhold til artikel 6, stk. 1

I forbindelse med adgangsstyring for digitale tv-tjenester, som udsendes til seere i Fællesskabet, skal medlemsstaterne uanset transmissionsform i henhold til artikel 6 sikre, at følgende bestemmelser finder anvendelse:

- (a) adgangsstyringsystemer, som anvendes på Fællesskabets marked, skal teknisk give mulighed for omkostningseffektiv adgangsstyring, således at netoperatører på lokalt eller regionalt plan har fuld kontrol over de tjenester, som anvender sådanne adgangsstyringsystemer,
- (b) alle operatører af adgangsstyringstjenester, der etablerer og markedsfører adgang til digitale tv-tjenester, uanset transmissionsform:
 - tilbyder på ensartede, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår og i overensstemmelse med Fællesskabets konkurrencelovgivning alle tv-selskaber tekniske tjenesteydelser, der gør det muligt for seere, der har fået en dekoder leveret fra operatørerne, at modtage tv-selskabernes digital-tv-transmissioner, og overholder Fællesskabets konkurrencelovgivning,
 - fører særskilte regnskaber for deres aktiviteter som operatører af adgangsstyring,
- (c) når indehavere af den industrielle ejendomsret til adgangsstyringsprodukter og -systemer giver licens til fabrikanter af forbrugsudstyr, skal det ske på ensartede, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår. Når der gives licens, hvor der skal tages hensyn til tekniske og handelsmæssige faktorer, kan rettighedshaverne ikke opstille betingelser, der forbyder eller på anden måde forhindrer, at selve produktet udstyres med:
 - enten en standardiseret grænseflade, der giver mulighed for forbindelse med flere andre adgangsstyringsystemer,
 - eller særligt udstyr til et andet adgangsstyringsystem, forudsat at licensmodtageren opfylder de relevante rimelige bestemmelser, som for dennes vedkommende garanterer sikkerheden for de transaktioner, der udføres af leverandørerne af adgangsstyring.

Del II – Andre tilhørende faciliteter, der kan tages op til overvejelse efter revurderingsproceduren i artikel 6, stk. 2.

- Adgang til programmeringsgrænseflader for applikationer (API)
- Adgang til **f.eks. navigationssystemer**, elektroniske programoversigter (EPG)
- **Adgang til digitale radiotjenester**

BILAG II

MINIMUMSLISTE OVER ELEMENTER, DER SKAL INDGÅ I DE STANDARDTILBUD OM UBUNDTET ADGANG TIL ABONNENTLEDNINGER, SOM NOTIFICEREDE OPERATØRER SKAL OFFENTLIGGØRE

A. *Vilkårene for ubundet adgang til abonnentledninger*

1. De netelementer, der gives adgang til, omfattende navnlig følgende elementer:

(a) adgang til abonnentledninger;

(b) adgang til ikke-talefrekvensspektret på abonnentledningerne ved delt adgang til abonnentledningerne.

2. Information om fysiske adgangsfaciliteters placering⁽¹⁾, disponible abonnentledninger i nærmere bestemte dele af accessnettet.

3. Tekniske vilkår for adgang til og anvendelse af abonnentledninger, herunder de tekniske specifikationer for de parsnoede metalliske ledninger.

4. Procedurer for bestilling og tilrådighedsstillelse, brugsrestriktioner.

B. *Samhusningstjenester*

1. Oplysning om den notificerede operatørs relevante lokaliteter⁽¹⁾.

2. Samhusningsvalgmuligheder på de lokaliteter, der er nævnt under punkt 1, herunder fysisk samhusning samt eventuelt fjernsamhusning og virtuel samhusning.

3. Udstyrets specifikationer: eventuelle begrænsninger for, hvilket udstyr der kan samhuses.

4. Sikkerhedsaspekter: de sikkerhedsforanstaltninger, notificerede operatører har truffet på samhusningsstederne.

5. Adgangsvilkår for de konkurrerende operatørers ansatte.

6. Sikkerhedsnormer.

7. Regler for allokering af plads, hvor samhusningsarealet er begrænset.

8. Vilkår for de adgangsberettigedes adgang til at inspicere de steder, hvor der er fysisk samhusningsmulighed, og steder, hvor samhusning er blevet nægtet under henvisning til manglende kapacitet.

⁽¹⁾ Adgangen til disse oplysninger kan begrænses til interesserede parter, for at undgå problemer med offentlig sikkerhed.

C. Informationssystemer

Vilkår for adgang til den notificerede operatørs driftsupportsystemer, informationssystemer eller databaser til forhåndsbestilling, levering, bestilling, vedligeholdelses- og reparationsbestilling samt fakturering.

D. Leveringsvilkår

1. Frister for svar på anmodninger om tilrådighedsstillelse af tjenesteydelser og faciliteter; aftaler om serviceniveau, fejlretning, procedurer for tilbagevenden til normal drift og servicekvalitetsparametre.
2. Standardkontraktbetingelser, herunder om nødvendigt kompensation for manglende overholdelse af tidsfrister.
3. Priser eller prisformler for hver enkelt af ovennævnte karakteristika, funktioner og faciliteter.